

The European Quality

The European Quality Framework: Towards a European Vision on Quality

Het Europese Kwaliteitsraamwerk voor Opvang en Onderwijs voor Jonge Kinderen (OOJK)

DOOR: EUROPESE COMMISSIE, DG E&C (O.L.V. DR. NORA MILOTAY)

INTRO

De Europese Commissie heeft de laatste jaren sterk ingezet op het beleid voor 0 tot 6 jarigen vanuit de overtuiging, gesteund op onmiskenbaar bewijs uit wetenschappelijk onderzoek, dat deze jaren van kapitaal belang zijn voor de verdere ontwikkeling van kinderen. De Europese Commissie pleit dan ook voor algemeen toegankelijke, kwaliteitsvolle en inclusieve OOJK. Deze voorzieningen stimuleren namelijk niet enkel de ontwikkelingskansen van kinderen, ze kunnen ook bijdragen tot grotere betrokkenheid van en steun aan ouders. Intussen is ook duidelijk vastgesteld dat deze positieve effecten enkel gehaald kunnen worden indien de OOJK-voorzieningen ook voldoende kwaliteit bieden.

In een thematische werkgroep van betrokken overheden en experts uit de lidstaten werd de voorbije jaren dan ook aan een Europees kwaliteitsraamwerk gewerkt, waarin alle elementen van een sterk OOJK-beleid vervat liggen. Het focust op vijf kerngebieden, die sterk met elkaar verbonden zijn. Dit werk werd afgerond eind 2014. Ook al heeft dit kwaliteitsraamwerk geen juridisch bindende kracht, het heeft wel alles in zich om de lidstaten te inspireren om hun beleid voor jonge kinderen verder vorm te geven. De meest actuele thema's inzake OOJK worden behandeld en de stellingen worden onderbouwd met zowel wetenschappelijk onderzoek als sterke praktijken uit de lidstaten.

Kwaliteit is een complex begrip en dient begrepen en gemonitord te worden op meerdere vlakken:

- De structurele kwaliteit handelt over het systeem en de organisatie van OOJK (erkenningvoorwaarden, financiering, veiligheidsvoorschriften e.d.)
- De proceskwaliteit gaat over de pedagogische praktijk binnen een voorziening (curriculum, relatie met ouders, interactie met kinderen e.d.)
- De outcomekwaliteit handelt dan weer over wat OOJK kan betekenen voor de effecten op de ontwikkeling van jonge kinderen, ouders en de samenleving (welbevinden, betrokkenheid,

sociale vaardigheden en leeransen e.d.)

De invulling van kwaliteit hangt ook af van het perspectief van de betrokkenen; dit kan verschillen tussen medewerkers van OOJK, overheden en gebruikers, ouders en kinderen. In dit raamwerk werden resultaten uit wetenschappelijk onderzoek dan ook vervolledigd met visies op kwaliteit van de diverse belanghebbenden.

Het kwaliteitsraamwerk heeft ook een welbepaald kindbeeld voor ogen. Kinderen zijn niet langer louter kwetsbare wezentjes of 'lege dozen' die naar gelieven opgevuld kunnen worden. Kinderen, hoe jong ook, zijn competente en leergierige burgers en hebben een actieve rol in het hele proces van zorg, leren, samenleven en spel. Elk kind is uniek en heeft een eigen inbreng te doen. De kindertijd is daarbij niet enkel een voorbereiding op later, maar een bijzonder belangrijke hier-en-nu periode. Ouders zijn de eerste opvoeders van het kind: OOJK, als aanvullend opvoedingsmilieu, moet hen dan ook betrekken, zodat de opvoeding van kinderen in partnerschap kan gebeuren. Aandacht en respect voor de diversiteit van gezinnen is hierbij cruciaal. Hierna beschrijven we de vijf kerngebieden van het Europees Kwaliteitsraamwerk OOJK.

1 TOEGANKELIJKHEID

1.1 OOJK-voorzieningen moeten toegankelijk en betaalbaar zijn voor alle gezinnen en hun kinderen

Kwaliteitsvolle OOJK heeft positieve effecten op de volledige ontwikkeling van kinderen (cognitief, sociaal, emotioneel ...) en in het bijzonder voor kinderen uit kwetsbare en achtergestelde gezinnen. OOJK-voorzieningen moeten dan ook beschikbaar en toegankelijk zijn vanaf de geboorte tot het kind de leerplichtleeftijd heeft bereikt. Wil men rekening houden met de context van alle gezinnen en alle kinderen de kans bieden om van OOJK gebruik te maken, dan is enige flexibiliteit inzake openingsuren en de inhoud

van het aanbod vereist.

1.2 OOJK Voorzieningen stimuleren participatie van alle betrokkenen, bouwen aan sociale cohesie en werken aan respect voor diversiteit

Sterk inclusief werken in OOJK is gebaseerd op: het bevorderen van de voordelen van OOJK samen met buurtorganisaties en de lokale gemeenschap, met respect en waardering voor de diverse overtuigingen, noden en culturele achtergronden van ouders; de verzekering dat alle kinderen en hun ouders welkom zijn in de voorziening; het besef dat medewerkers moeten opgeleid worden om het belang van OOJK duidelijk te maken aan ouders en ouders te verzekeren dat hun overtuigingen en cultuur gerespecteerd zullen worden; deze opleiding van medewerkers kan aangevuld worden met specifieke programma's gericht op ouders die als doel hebben OOJK te bevorderen waarbij gestreefd moet worden naar een nauwe samenwerking tussen medewerkers in de kinderopvang, het onderwijs, de gezondheidszorg, sociale voorzieningen en met lokale overheden.

2 OPLEIDING / PERMANENT LEREN EN WERKOMSTANDIGHEDEN

2.1 OOJK-voorzieningen hebben degelijk opgeleid personeel, dat door hun opleiding en permanent leren in staat is hun werk op een professionele wijze uit te voeren

Het erkennen van OOJK-medewerkers als professionals is elementair. Hun professionele ontwikkeling heeft een enorme impact op de kwaliteit van hun pedagogisch handelen en op de resultaten voor kinderen. De ontwikkeling van een gemeenschappelijke opleiding en training voor alle medewerkers die werken in een context van opvang en onderwijs van jonge kinderen (kinderbegeleiders, kleuteronderwijzers,

ity Framework

assistenten, onthaalouders, pedagogisch medewerkers, onderwijsassistenten ...) kan bijdragen tot gedeelde doelstellingen en een gedeeld begrip van kwaliteit.

2.2 De werkomstandigheden in OOJK-voorzieningen zijn ondersteunend voor het personeel en omvatten onder meer professioneel leiderschap, kansen voor observatie, reflectie, planning, teamwerk, en samenwerking met ouders

Goede werkomstandigheden dragen bij tot het welbevinden van de medewerkers en kunnen een te groot personeelsverloop vermijden. Het beleid heeft een invloed op de structurele kwaliteit van de OOJK-voorzieningen: de groepsomvang, het aantal kinderen per begeleider/leerkracht, de werkuren en de lonen. Al deze elementen kunnen van OOJK een aantrekkelijke werkplek maken.

3 CURRICULUM

3.1 Het curriculum is gebaseerd op pedagogische doelstellingen, waarden en perspectieven met het oog op de holistische ontwikkeling van elk kind

De zorg voor en onderwijs van kinderen is van groot belang, samen met hun cognitieve, sociale, emotionele, fysieke taalontwikkeling. Een curriculum moet gemeenschappelijke doelstellingen, waarden en benaderingen bepalen die een weerspiegeling zijn van de maatschappelijke verwachtingen over de rol en de verantwoordelijkheid van OOJK in het bijdragen tot de algehele ontwikkeling van kinderen. Jonge kinderen zijn leergierig en hebben een actieve rol in hun ontwikkeling en daarbij moeten hun verschillende competenties door het curriculum ondersteund worden. Tegelijkertijd moet bij de implementatie van een curriculum ruimte gelaten worden voor de erkenning van de uiteenlopende interesses, talenten en behoeften van kinderen op een holistische wijze. Een goede balans tussen zorg en leren kan het welbevinden van het kind, de ontwikkeling van een positief zelfbeeld, de fysieke, cognitieve en sociale ontwikkeling bevorderen. Actieve participatie door kinderen en de inbreng van de ervaringen van kinderen zelf moeten gewaardeerd worden. Het belang van spel als leervorm moet goed begrepen en ondersteund worden.

3.2 Het curriculum voorziet dat het personeel samenwerkt met kinderen, collega's en ouders en over de eigen praktijk reflecteert

Een curriculum is een belangrijk instrument om wederzijds begrip en vertrouwen te stimuleren tussen kinderen onderling en tussen kinderen, ouders en medewerkers om zo de ontwikkelingen het leren alle kansen te bieden. Om dergelijke samenwerking te verzekeren is het van belang dat elke medewerker de eigen praktijk kan analyseren: nagaan wat goed loopt en wat effect heeft gehad. Tegelijk worden zo, samen met de collega's, nieuwe inzichten en pedagogische praktijken ontwikkeld, gebaseerd op reflecties over de eigen praktijk. De kwaliteit binnen een voorziening neemt toe wanneer het team de implementatie van het curriculum kan bespreken in de context van de eigen voorziening, rekening houdend met de behoeften van de kinderen, hun ouders en het team zelf. Het curriculum kan dergelijke benadering versterken door leerprocessen bij kinderen te bevorderen via experimenteren en innoveren en door samenwerking met ouders over hoe OOJK de ontwikkeling en het leren van kinderen kan bevorderen.

4 MONITORING EN EVALUATIE

4.1 Monitoring en evaluatie levert de nodige informatie aan de bevoegde overheden (lokaal, regionaal, nationaal) om verder te bouwen aan kwaliteitsverbetering zowel op beleidsniveau als in de praktijk

Voortdurend en systematisch monitoren en toezien op OOJK draagt bij tot het verzamelen van geschikte informatie die relevant is voor het lokale, regionale of nationale beleidsniveau. Deze informatie geeft mogelijkheden voor het verder uitbouwen en werken aan kwaliteitsverbetering op alle niveaus, het ondersteunen via een open uitwisseling, een coherente planning, een overzicht en evaluatie van initiatieven.

Monitoring en evaluatie hebben meer effect indien de informatie verzameld op niveau van de voorziening, in lijn ligt met de informatie die verzameld wordt op niveau van de gemeente, de regio en organisator.

4.2 Evaluatie en monitoring staan in teken van het belang van het kind

Het doel van monitoring en evaluatie is uiteindelijk het ondersteunen van kinderen, ouders en lokale gemeenschappen. Alle betrokkenen, ook de OOJK medewerkers zelf, moeten betrokken worden en een stem hebben in de toepassing van het monitoring- en evaluatieproces.

5 BELEID EN FINANCIERING

5.1 Alle betrokkenen in OOJK hebben een duidelijke en gedeelde visie op wat hun rol en hun verantwoordelijkheid precies is en beseffen dat ze daarvoor met partnerorganisaties moeten samenwerken

Gezien de sectoroverschrijdende aard van OOJK is samenwerking tussen beleidsmakers, belanghebbenden en partnerorganisaties vereist om het succes van OOJK te garanderen.

Wetgeving, regelgeving en richtlijnen kunnen worden gebruikt om duidelijke verwachtingen te formuleren m.b.t. deze vormen van samenwerking die kwalitatieve resultaten voor kinderen, ouders en de samenleving bevorderen.

5.2 De wetgeving, de regelgeving en/of de financiering draagt bij tot de verdere uitbouw van een universeel recht op toegang tot publiek gefinancierde OOJK en er wordt regelmatig gerapporteerd over de voortgang aan alle betrokken partijen

Structurele en regelgevende bepalingen faciliteren de toegang tot OOJK voor gezinnen door een recht op toegang tot betaalbare OOJK te verzekeren. Het stimuleren van de algehele beschikbaarheid van OOJK houdt ook het besef in dat het inzetten van bijkomende middelen een effectieve strategie is voor een betere toegankelijkheid voor kwetsbare groepen, zoals kinderen met een migratie-achtergrond of kinderen die in armoede leven.

Controle op het gebruik van OOJK door deze groepen kan aantonen hoe effectief deze middelen ingezet worden. Om vooruitgang te boeken in de algehele toegankelijkheid en het recht op OOJK zijn ook maatregelen nodig die het belang van OOJK duidelijk maken en de aantrekkelijkheid ervan verhogen.